

provincie
groningen

bezoekadres: Martinikerhof 12

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

algemeen faxnr: 050 316 49 33

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Burgemeester en Wethouders van de gemeente
Haren
Raadhuisplein 10
9751 AN HAREN GN

Datum : 10 SEP. 2013
Briefnummer : 2013-37.402/37/B.14, PPM
Zaaknummer : 478910
Behandeld door : Pol E.P.
Telefoonnummer : (050) 316 4549
Antwoord op :
Bijlage :
Onderwerp : Bestuurlijke Organisatie Groningen, vragen en antwoorden
over herindeling-Gemeente Haren

Geacht college,

Naar aanleiding van het met u gevoerde bestuurlijk overleg willen wij u een nadere toelichting geven over onze visie op de bestuurlijke organisatie in Groningen die wij 2 juli 2013 hebben vastgesteld. Deze betreffen vooral het proces en het tijdspad om uiterlijk in 2018 te komen tot grotere gemeenten. Een tweede punt betreft een fusie over de provinciegrens heen.

De discussie over de bestuurskracht van Groninger gemeenten is niet van vandaag of gisteren. Vanaf ruwweg 2006 zijn er diverse onderzoeken verricht naar bestuurskracht van gemeenten en provincie, mogelijkheden tot verbeteren van bestuurskracht en evaluaties van samenwerkingsverbanden.

Op basis van het rapport "Steeds krachtiger besturen in Groningen" (VGG/BMC) hebben gemeenten aangegeven te willen gaan samenwerken in clusters vanuit autonomie. Deze samenwerking moest niet vrijblijvend zijn. Om dat te borgen hebben de Groninger Gemeenten met elkaar afgesproken in 2010 en 2011 de clustervorming verder te ontwikkelen en in 2012 de balans op te maken en verantwoording af te leggen over de bereikte resultaten.

Gaandeweg de bestuurskrachtonderzoeken van gemeenten en provincie werd duidelijk dat het van belang en ook heel wenselijk is om zo veel mogelijk in te zetten op goed partnerschap. Dat heeft geresulteerd in een vervolproces dat door de VGG en de provincie gezamenlijk is vormgegeven.

Dit proces betrof het opstellen van een 'vlekkenkaart' en het ontwikkelen van een ontwerpvisie op bestuurlijk Groningen door de provincie.

Parallel hieraan onderzochten de Groninger gemeenten hun clustervorming en toekomstbestendigheid. Beide sporen vormden input voor de visitatiecommissie die in de tweede helft van 2012 tot oordeelsvorming moest komen.

Daarop volgde op 28 februari 2013 het rapport 'Grenzeloos Gunnen' waarin de visitatiecommissie onder andere in gaat op de terechte vraag welke structuur het meest geschikt is in Groningen om de opgaven waar gemeenten voor staan, nu en in de toekomst, duurzaam in te vullen. De visitatiecommissie heeft in haar advies onder meer op basis van de clusterevaluaties van gemeenten en een uitgebreide consultatie van alle gemeenten en andere belanghebbenden aangegeven dat voor de situatie in Groningen het vormen van grotere gemeenten noodzakelijk is.

GEDEPUTEERDE STATEN

Wij delen de inhoudelijke conclusie van de visitatiecommissie dat herindeling op dit moment nodig is in de provincie Groningen. Daarbij zijn wij ons ervan bewust dat dit niet een antwoord is op alle problemen.

Fusie over provinciegrens

In onze visie hebben wij hierover opgenomen:

Ten aanzien van de provinciegrens hebben wij - zoals ook in Grenzeloos Gunnen staat - aangegeven dat deze voor ons in beginsel 'niet heilig' is. Voor een herindeling over de provinciegrens geldt voor ons het uitgangspunt dat het advies van de visitatiecommissie leidend is. Mochten er voorstellen komen die binnen het gestelde tijdpad te realiseren zijn en die ook voldoen aan de uitgangspunten en waarbij er geen gemeenten "achter blijven", dan kan nader worden afgewogen of grensoverschrijdende herindeling mogelijk is.

Concreet betekent dit dat wij het advies van de visitatiecommissie als uitgangspunt nemen. Dat advies betreft in uw geval een herindeling binnen de provinciegrens van Haren met de gemeenten Groningen en Ten Boer. Uw raad heeft besloten hiernaast een orientatie op twee andere varianten te wensen, te weten een fusie met de gemeenten Hoogezand Sappemeer, Slochteren en Menterwolde en een fusie met de gemeente Tynaarlo.

Gezien de urgentie van de opgaven en de aansluiting op het gezamenlijke proces met alle gemeenten moet er wel reëel zicht zijn op een fusie die:

- voldoet aan de criteria en kwaliteitseisen die wij hebben opgenomen in bijlage 1 van onze visie van 2 juli 2013;
- in samenspraak en samenhang met en met instemming van de bij de visie betrokken gemeenten tot stand komt;
- er voor zorgt dat er geen gemeenten "achter blijven";
- binnen onderstaand tijdpad te realiseren is;
- in het geval van het overschrijden van de provinciegrens bij beide provincies draagvlak heeft voor het daadwerkelijk aanpassen van de provinciegrens.

Wij hebben twee argumenten voor onze opstelling met betrekking tot provinciegrensoverstijgende fusie. De eerste ligt inhoudelijk, in de argumentatie van de visitatiecommissie. De tweede heeft betrekking op zorg over het proces. Onderzoek naar de feitelijke realiseerbaarheid van een provinciegrensoverstijgende fusie is voor ons pas aan de orde als er daadwerkelijk sprake is van een goed inhoudelijk onderbouwde voorkeur van de gemeente, die ook aan de overige randvoorwaarden voldoet.

De complexiteit van een provinciegrensoverstijgende fusie en daarmee samenhangend de tijd die dit vergt mag er niet toe leiden dat aansluiting op het Groningse proces niet meer mogelijk is. Dat past niet binnen de urgentie die wij in navolging van de visitatiecommissie zien en binnen het tijdpad zoals wij dat in lijn hiermee hebben afgesproken met de VGG.

Tijdpad

Ten aanzien van het tijdpad om te komen tot deze herindeling hebben wij in onze visie het volgende opgenomen:

Voor ons tijdpad vormt het door de commissie aangegeven advies de leidraad.

Wij richten ons op enkele mijlpalen, die niet vrijblijvend zijn:

- Voor 1 december 2013 stellen de gemeenteraden een principebesluit vast over de gewenste indeling.
- Voor 1 oktober 2014 stellen de gemeenten die een nieuwe gemeente gaan vormen een gezamenlijke toekomstvisie op. Hierin geven gemeenten - in het

licht van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen - aan wat zij als de belangrijkste inhoudelijke opgaven voor de nieuwe gemeente zien en hoe zij die willen gaan aanpakken. In de toekomstvisie wordt tevens ingegaan op het kernenbeleid van de nieuwe gemeenten en geven de te fuseren gemeenten alvast aan op welke wijze men wil werken aan de geconstateerde ontwikkelopgaven en de verdere invoering van de decentralisaties.

- *Op basis van de toekomstvisie werken gemeenten in een samenwerkingsagenda de stappen uit die men gaat zetten om van samenwerking tot samenvoeging te komen (processtappen inclusief een tijdspad). In deze samenwerkingsagenda kunnen gemeenten ook - vooruitlopend op het financieel toezicht vanuit de Wet ARHI (dat start bij de vaststelling van een gelijkkluidend herindelingsontwerp door betrokken gemeenteraden) - afspraken maken over grote uitgaven (een soort 'gentlemen's agreement').*
- *Uiterlijk 1 oktober 2014 stellen de samen te voegen gemeenten een gelijkkluidend herindelingsontwerp vast. Hoewel dat tijdstip ruim tijd is voor het bereiken van een gerealiseerde herindeling per 2018 menen we toch, dit als moment te moeten markeren om - indien noodzakelijk - in staat te zijn om tot een provinciaal initiatief te komen dat voor 2018 kan zijn afgerond.*
- *Vervolgens volgt een procedure op basis van de Wet ARHI. In bijlage 2 is een leidraad opgenomen voor de uiterlijke termijnen van de procedure voor gemeentelijke herindelingen per 2017 en 2018. Voor gemeenten die per 1 januari 2017 en 2018 herindelen worden in respectievelijk november 2016 en november 2017 herindelingsverkiezingen georganiseerd en worden de reguliere verkiezingen van maart 2018 overgeslagen. De eerste reguliere verkiezingen zijn weer in maart 2022. De zittingsduur van de raad is respectievelijk 5 en 4 jaar en 3 maanden.*
- *Wij hebben in de verschillende bestuurlijke overleggen kunnen vaststellen dat er brede steun is voor een dergelijke aanpak, die enerzijds de vaart er goed inhoudt en tegelijk voldoende ruimte biedt om het proces zorgvuldig verder te doorlopen*

De weg naar een toekomst bestendig bestuur is een proces waar de trajecten die in de provincie en bij alle gemeenten lopen op elkaar aan moeten sluiten. Een proces dat tegemoet komt aan de urgentie die door de commissie is aangegeven en op dit moment ook als zodanig wordt herkend. Op basis hiervan hebben wij het tijdspad opgesteld en afgestemd met de Vereniging van de Groninger Gemeenten zodat alle gemeenten evenveel invloed kunnen hebben op de uitkomst van het proces. Binnen het uitgezette traject is het mogelijk om inwoners op diverse momenten te betrekken. Dit zou bijvoorbeeld heel goed mogelijk zijn bij het voorbereiden van de toekomstvisie voor de toekomstige gemeente. De wijze waarop en in hoeverre tijdens dit voortraject inwoners worden geraadpleegd, is aan de gemeenten. Als in 2014 een formele arhi-procedure wordt gestart zijn er voorgeschreven momenten.

Besluitvorming door de gemeenteraad aan het einde van 2013 zien wij als een belangrijke processtap in een keten van besluiten. Het vormt de 'stip op de horizon' en biedt daardoor duidelijkheid voor de diverse gesprekspartners voor het vervolg, maar is formeel niet onomkeerbaar. Het traject van besluitvorming over de toekomst van bestuurlijk Groningen (in welke vorm dan ook) gaat door met de nieuwe gemeenteraad, na de verkiezingen in maart 2014. Zoals omschreven in de visie, kan deze nieuwe gemeenteraad het formele arhi-ontwerp vaststellen en dus opnieuw een belangrijke stap zetten in dit proces.

Draagvlak voor de eerder genoemde 'stip op de horizon' is van groot belang. Hierbij gaat het, uitgaande van het meest recente beleidskader van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, om draagvlak lokaal bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk. Deels zijn deze discussies in onze provincie al gevoerd of wordt hier tijdens de arhi-procedure ruimte voor geboden. De meeste gemeenten koersen op het organiseren van de consultatie binnen het afgesproken tijdpad. Mocht in uw gemeente ondersteuning gewenst zijn om dit vorm te geven, dan kunt u een beroep op ons doen. Wij ondersteunen u graag bij dit proces met inwoners.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

A stylized handwritten signature consisting of a large, decorative swirl on the left that tapers into a long, horizontal stroke on the right.

, voorzitter.

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'B. de Vries', with a long horizontal underline stroke.

, secretaris.